

PAPER_DE_VIDRE_

Número 47, 21/04/08

Nou poemes

Ramon Lladó | ✉ (mailto:Ramon.Llado@uab.cat)

PER POSAR-ME ENTRE PARENTESI

Vaig néixer en un paisatge sense vinyes, una ciutat excavada a la muntanya
fumejant
de fàbriques secretes i telers levítics amb olor de lliços i monges reparadores. Havia
estat l'obrador d'un sant que havia somiat una croada. Llavors era marmòria,
primmirada, plena de notaris i registradors -perdoneu-me el parèntesi-
l'any mateix que van reconstruir-hi el pont romà que havia fet saltar el coronel Lister
poc abans d'aquella pau que havia de continuar la guerra per sempre més.

VENTRILLOQUIA

Com si sorgís d'un braç de *pick-up* malmenat, sentíem la veu de Franco vitriòlica
reptant pels passadissos de cautxú de l'acadèmia. Baixava amb cadències estrafetes
de ventríloc. L'escarnia el més conspicu en religió o el més espigat o qualsevol altre,
però ningú no creia en l'aparició, com ningú no es creia gran cosa aleshores,
ni a les places plenes de símbols rovellats, ni als bons col·legis dels prosèlits
que havien de continuar l'Obra en els temps nous d'àmplies perspectives dins un
ordre.

Una veritat podia amagar dues mentides, i una mentida tres veritats.

ANACRONIA

El país de mutu acord callava amb estrèpit, amb olor d'acetilè i avaries de llum
amenitzades per humoristes radiofònics, com gats escaldats per la guerra
que havien fet els seus pares. La Història era una gelera, una llàgrima de cocodril,
una religió de vencedors, impietosa. Plàcides partides de *juke-box* entre dues tardes
de cel baix
i una avinguda de cadàvers al subsòl. Es compraven els diaris amb deler
per llegir perfectament el que no deien.

EXIGÜITAT

Un matí vaig tornar a casa tremolant i feliç amb un fort d'americans i d'indis
que havíem guanyat comprant un detergent. Tenia una joguina fastuosa per jugar
en un ampli principal que només disposava de dos llits, un rellotge de cuina i a la
paret mestra un telèfon negre com una conquilla deixondint-se. El jardí era un
paradís immens a la mida esquifida dels meus passos. Però l'eufòria havia de durar
poc, mesos després vam emigrar d'aquella ciutat fabril com una sagrada família
fugint d'Egipte

amb els pocs trastos de casa facturats i dins un taxi vam baixar per la Rambla.
Feia anys que Barcelona no tenia els fanals orbats de blau com quan la guerra -ho
he llegit en un poema- però era igual d'esquívola i de fosca. Jo m'avesava a tot, a
no tenir pati propi, tan sols un celobert on no hi entrava el sol. Els avis havien fugit
per cames, com uns facinerosos per no haver de reconèixer
el crim esgarrifós de veure's pobres enmig dels qui els comptaven com a rics.

NO ESCRIGUIS AMB L'ESQUERRA

Em va costar treballs i mesos aprendre a escriure amb la mà dreta. El primer paradís de l'esquerrà me'l van llevar. Els mestres ens reblaven amb pèssima retòrica, sovint a cops, una idea del món que ja vàiem feta pràctica pertot: passar ben arran de la paret, resar a un Déu provincià, semblant a un bisbe corrupte que només estima els seus, com els antics israelites. Aquella era la mísera doctrina on arraulir-nos, un llevat fermentant un vi corrupte, juntament amb l'Imperi universal dels provincians una corrua de llaunes rodant entre ganàpies, capellans i professores de gimnàstica que lluien diplomes arrabassats als morts.

LA GUERRA I LA PAU

Ens parlaven de llibres que no podíem llegir i en llegíem uns altres que no existien perquè no eren cultura. Iníqua rastellera de noms només dels uns, martiritzats, el cerimonial pels morts havia unificat la penitència. Era la igualtat de fet com antídote a la idea que tots podíem ser iguals, tal havia dit un filòsof alemany. Ningú no ho confessava, però l'argument del film era la guerra; una nit la vaig veure en somnis, la guerra que no havia començat com una guerra sinó com un comunicat ambigu: *l'exèrcit s'ha aixecat al Marroc, però tot està sota control*. Anys després havia de saber que havia acabat com una tragèdia grega, amb un pare vencedor fet déu incòlume suplantant el pare veritable, atemorit. Les veia arribar un dia en formació, trepidants forteses de l'aire esguerrant un matí de diumenge, el brogit cruel que feien les paves irrompent com ensaimades de fòsfor i queixals de foc. El mal només podia venir del cel. Però feliçment allò no era més que un somni.

L'OCI I EL NEGOCI

Tot i que la meva estirp no el freqüentés se sabia que els vespres del Liceu eren vetllades de mímica, il·lustres cantates marcant la Santa Espina wagneriana ben clavada al cor. L'engiponada burgesia, *pro domo suo*, havia renegat la falsa ruta, baixava de París i desertava Montserrat. Amb els anells encarrilava el ritme d'una simfonia per a cobla molt ben condimentada. La *vita nuova* dels feixistes era un *derby* català.

ELS DESHERETATS

El del Psuc eren ferrenys disfressats de seny, planejaven massa futur per un passat ben poc galdós, predicant l'amor social de l'Encíclica mentre paraven la taula del canvi, sospirant per signar la pau definitiva. Hi militava més d'un catecumen, fill d'alguna de les dotze famílies de tancat i ròssec avesades al poder i al Círculo Equèstre. Però els obrers se'ls miraven de cua d'ull, els negaven la caritat necessària. El comunisme no tenia un Pasolini per fer néixer la contradicció, ni bases obreres, ni electes -és un dir- de posat rúfol com *las distinguidas personalidades del Régimen*. Els líders obreristes repetien *santo y seña*, catecúmens o prosèlits havien fet una doble mort gens metafòrica, mireu Joan Comorera! Adés tancaven la ferida i l'escrúpol. Ells, que mai no havien cremat temples, combregaven amb vint milions de turistes.

LITERATURA

Una tarda en tornar de la platja em va sortir el primer poema.
Havia après a llegir arran de mar, privilegi del meu segle! Tot fent tec amb les
onades feia pàtria i als capvespres ociosos obria Neruda:
El humo no vuelve a bajar del cielo. També *L'adolescent de sal*, amb dinou anys
quan tot s'havia escrit, segons deien alguns, rimadament, amb sebollida parla
i això volia dir que ens perseguia una pústula clavada en les clarors del vers.
Afehim-hi, *puisqu'on parle littérature*, la prosa de saló i els poetes de diumenge a la
tarda.

Em cuinava una llengua gens palmària, *oximonònica*, un duel a espasa sobre fons
d'indiferència. Els corrents literaris havien importat
el verb plus-quam present. Jo, monstre mimètic provava d'afegir-m'hi i li ensenyava
la meva provatura a un company del Poble Nou. La renovació poètica imposava
subvertir el llenguatge, regirant el diccionari i suprimint totes les majúscules
s'obtenia un objecte luxuós i efímer. Transmutada en *Ars retorica*, l'economia política
germinava virulent en el poema, però tot seguit es dissolia com els passos d'una
manifestació clandestina.